

Crna Gora

Uprava za zaštitu kulturnih dobara

Sektor za sprovođenje mjera zaštite kulturnih dobara

2006

DA JE VJEČNA CRNA GORA

Broj: UP/I-03-041/25-25/12

Cetinje, 30.04.2026. godine

Uprava za zaštitu kulturnih dobara postupajući u ponovnom postupku, na osnovu Rješenja Ministarstva kulture i medija, broj UP/II-13-042/25-1/9 od 23.03.2026. godine, kojim se usvaja žalba Islamske zajednice u Crnoj Gori, izjavljena preko ovlaštenog punomoćnika Muamera Suljevića, advokata iz Bijelog Polja i poništava Rješenje ove Uprave, broj UP/I-03-16/2018-18 od 02.12.2024. godine, a predmet vraća istom organu na ponovni postupak, a u postupku po službenoj dužnosti, na osnovu člana 139 Zakona o upravnom postupku („Službeni list Crne Gore“, br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), donosi

RJEŠENJE

I Poništava se, u cjelosti, Rješenje Uprave za zaštitu kulturnih dobara, broj UP/I-03-16/2018-5 od 09.11.2022. godine, kojim je data saglasnost na *Konzervatorski projekat sanacije, restauracije i rekonstrukcije Hajdar pašine džamije u Radulićima u Opštini Bijelo Polje*, jer njegovo izvršenje nije pravno i stvarno moguće.

II Danom stupanja na snagu ovog rješenja poništavaju se i pravne posljedice koje je Rješenje broj UP/I-03-16/2018-5 od 09.11.2022. godine, proizvelo.

Obrazloženje

Uprava za zaštitu kulturnih dobara je postupajući po zahtjevu Islamske zajednice u Crnoj Gori – Mešihat islamske zajednice, zaveden kod ovog organa pod brojem UP/I-03-16/2018-3 od 18.10.2022. godine, donijela Rješenje o davanju saglasnosti na *Konzervatorski projekat sanacije, restauracije i rekonstrukcije Hajdar pašine džamije u Radulićima u Opštini Bijelo Polje*, broj UP/I-03-16/2018-5 od 09.11.2022. godine, za sprovođenje konzervatorskih mjera za koje nije potrebna prijava građenja odnosno građevinska dozvola, i za koje nije potrebna izrada glavnog projekta shodno propisima kojima se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata.

Članom 139 stav 1 tačka 3 i stav 3 Zakona o upravnom postupku, propisano je da se rješenje koje je donio javnopravni organ obavezno poništava ako njegovo izvršenje nije pravno ili stvarno moguće. Rješenje poništava javnopravni organ koji je donio to rješenje ili drugostepeni organ, odnosno organ koji vrši nadzor, u skladu sa zakonom. Poništavanjem rješenja poništavaju se i pravne posljedice koje je to rješenje proizvelo (član 142 stav 1).

Nadalje, shodno članu 101 stav 2 Zakona o zaštiti kulturnih dobara („Službeni list Crne Gore“, br. 49/10, 40/11, 44/17, 18/19, 84/24, 92/25), ako je za sprovođenje konzervatorskih mjera na nepokretnom kulturnom dobru potrebna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola primjenjuju se i propisi o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Članom 103 stav 3 istog zakona, u bitnom je propisano da je konzervatorski projekat za nepokretno kulturno dobro za koje je neophodna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola u skladu sa zakonom kojim se uređuje planiranje prostora i izgradnja objekata, idejni i glavni projekat izrađen u skladu sa zakonom.

Odredbama člana 78 Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata ("Službeni list Crne Gore", br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20, 86/22, 4/23), propisano je, pored ostalog, da se glavnim projektom utvrđuju arhitektonsko-građevinske, tehnološke, tehničke i eksploatacione karakteristike objekta sa opremom i instalacijama, sa razradom svih neophodnih detalja za građenje objekta i vrijednost radova građenja objekta. S tim u vezi, nadalje je neophodna revizija glavnog projekta i pribavljanje saglasnosti. U skladu sa članom 81 navedenog zakona definisano je da je revizija glavnog projekta za sve objekte obavezna, dok je članom 82, u bitnom propisano da je revident dužan da u postupku revizije glavnog projekta pribavi od organa za tehničke uslove kopiju katastarskog plana i list nepokretnosti, saglasnosti, mišljenja i druge dokaze utvrđene zakonom.

Imajući u vidu citirane zakonske odredbe, kao i cjelokupnu dokumentaciju, ovaj organ je nesporno utvrdio da izvršenje Rješenja o davanju saglasnosti na Konzervatorski projekat sanacije, restauracije i rekonstrukcije Hajdar pašine džamije u Radulićima u Opštini Bijelo Polje, broj UP/I-03-16/2018-5 od 09.11.2022. godine, nije pravno i stvarno moguće.

Naime, privredno društvo koje vrši reviziju tehničke dokumentacije (revident) "DIAGRAM" d.o.o. iz Podgorice, uputilo je zahtjev ovom organu, broj 0411/24-7 od 04.11.2024. godine, za izdavanje saglasnosti na dostavljenu tehničku dokumentaciju Glavni projekat rekonstrukcije Hajdar pašine džamije, na kat. parceli 269/1 KO Radulići, Opštini Bijelo Polje, pa se, shodno tome, *Konzervatorski projekat sanacije, restauracije i rekonstrukcije Hajdar pašine džamije u Radulićima u Opštini Bijelo Polje*, izrađen 2022. godine, od strane d.o.o. Studio prostor – Podgorica, odnosi na konzervatorske mjere za čije sprovođenje su neophodni i radovi za koje je potrebna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola, i s tim u vezi je neophodno da se primjenjuju i propisi o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Pored navedenog, Rješenjem o konzervatorskim uslovima za izradu Konzervatorskog projekta sanacije i restauracije ostataka Hajdar-pašine džamije, broj UP/I-03-16/2018-2 od 23.02.2018. godine, utvrđeno je da je neophodno Konzervatorski projekat uraditi na osnovu prethodnih istraživanja relevantne dokumentacije, fotodokumentacije i arhitektonskih ostataka na terenu, kao i to da rezultati proučavanja i stručnih istraživanja treba da budu sastavni dio konzervatorskog projekta i polazna osnova za odabir konzervatorskih mjera.

Ovaj organ je, iz raspoložive dokumentacije, utvrdio i da su dosadašnja istraživanja sprovedena na osnovu zahtjeva Mešihata islamske zajednice u Republici Crnoj Gori, broj 122/01 od 16.07.2008. godine, kada je JU Polimski muzej u Beranama formirao stručnu ekipu i sproveo arheološko raščišćavanje šuta i djelimično sondiranje arhitektonskih ostataka Hajdar-pašine džamije u selu Raduliće kod Bijelog Polja. Dakle, iz izloženog proizilazi da su arheološka istraživanja ostataka Hajdar pašine džamije bila dominantno sondažnog karaktera. U okviru samog objekta džamije otvorena je jedna sonda, dok preostali dio unutrašnjosti, kao i spoljnog dijela uz zidove objekta, nije sistematski istražen.

S tim u vezi, na osnovu dosadašnjih rezultata istraživanja, ne može se sa sigurnošću utvrditi da su u okviru kulturnog dobra identifikovane sve hronološke faze. U cilju pribavljanja svih relevantnih informacija o ovom kulturnom dobru, njegovom istorijatu, fazama izgradnje i sl., neophodno je sprovesti sveobuhvatna sistematska arheološka istraživanja, čiji će rezultati biti dio konzervatorskog projekta i kao što je konzervatorskim uslovima navedeno polazna osnova za odabir konzervatorskih mjera.

Imajući u vidu citirane propise te utvrđene činjenice, a nakon podnošenja zahtjeva revidenta za izdavanje saglasnosti na dostavljenu tehničku dokumentaciju - Glavni projekat rekonstrukcije Hajdar pašine džamije, na kat. parceli 269/1 KO Radulići, opština Bijelo Polje, ova Uprava je, postupajući po službenoj dužnosti, donijela Rješenje broj UP/I-03-16/2018-18

od 02.12.2024. godine, o poništavanju Rješenja kojim je data saglasnost na Konzervatorski projekat sanacije, restauracije i rekonstrukcije Hajdar pašine džamije u Radulićima u Opštini Bijelo Polje, broj UP/I-03-16/2018-5 od 09.11.2022. godine, jer njegovo izvršenje nije pravno i stvarno moguće.

Nakon toga, u zakonskom roku, Islamska zajednica u Crnoj Gori je izjavila žalbu preko ovlaštenog punomoćnika Muamera Suljevića, advokata iz Bijelog Polja, na Rješenje ove Uprave broj UP/I-03-16/2018-18 od 02.12.2024. godine.

Ministarstvo kulture i medija je kao drugostepeni organ, donijelo Rješenje broj UP/II-13-042/25-1/9 od 23.03.2026. godine, kojim se usvaja žalba Islamske zajednice u Crnoj Gori, izjavljena preko ovlaštenog punomoćnika Muamera Suljevića, advokata iz Bijelog Polja i poništava Rješenje ove Uprave, broj UP/I-03-16/2018-18 od 02.12.2024. godine, a predmet vraća istom organu na ponovni postupak.

U Rješenju drugostepenog organa se u bitnom navodi da je Islamska zajednica u Crnoj Gori pokrenula upravni spor protiv Ministarstva kulture i medija pred Upravnim sudom Crne Gore U br. 1804/2025 od 19.03.2025. godine. Potom je Upravni sud Crne Gore donio Presudu U. br. 2140/25 od 28.01.2026. godine, kojim se poništava Rješenje Ministarstva kulture i medija, broj UP/II-13-042/25-1/2 od 28.02.2025. godine, u kojoj se, u bitnom navodi da po ocjeni Suda: „nadalje, kako bi se u ponovnom postupku izbjegle nedoumice u postupanju sa ciljem davanja jasnih uputa, neophodno je ukazati da su po naloženju Suda dati dovoljni razlozi da su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi za obavezan poništaj rješenja shodno odredbi čl. 139 stav 1 tačka 3 Zakona o upravnom postupku, budući da njegovo izvršenje nije pravno i stvarno moguće, te da obrazloženje pobijanog rješenja u tom dijelu sadrži valjane i jasne razloge. Dakle, kod činjenice da je za sprovođenje konzervatorskih mjera na predmetnom kulturnom dobru potrebna i prijava građenja, odnosno građevinska dozvola, nesumljivo bi proizilazilo da se ne može pristupiti realizaciji planiranih radova, odnosno predmetno rješenje ne može biti izvršeno u smislu svoje pravne svrhe. Međutim, kod činjenice da postupak nije pravilno sproveden, jer nije omogućeno učešće stranke u skladu sa svrhom kojom zakon propisuje, bez ocjene navoda stranke dovedene u vezu sa ostalim dokazima i utvrđenim činjenicama, preuranjen je zaključak u pravilnosti rješavanja predmetne upravne stvari zbog čega je bilo nužno usvojiti žalbu“.

Imajući u vidu navode iz Rješenja drugostepenog organa, Uprava za zaštitu kulturnih dobara je u ponovnom postupku aktom broj UP/I-03-041/25-25/8 od 30.03.2026. godine, i aktom broj UP/I-03-041/25-25/9 od 30.03.2026. godine, obavijestila Islamsku zajednicu u Crnoj Gori, preko ovlaštenog punomoćnika Muamera Suljevića, advokata iz Bijelog Polja, kao i privredno društvo Studio prostor d.o.o. iz Podgorice, o rezultatima ispitnog postupka, i omogućila istima da shodno članu 112 Zakona o upravnom postupku („Sl. list Crne Gore“ br. 56/14, 20/15, 40/16 i 37/17), iskoristite mogućnost da se izjasne.

Dana 14.04.2026. godine, ova Uprava je primila izjašnjenje na rezultate ispitnog postupka Islamske zajednice u Crnoj Gori – Mešihat Islamske zajednice – Medžlis Islamske zajednice Bijelo Polje, u kojem se u bitnom navodi da prvostepeni organ obrazlaže da je privredno društvo "DIAGRAM" d.o.o. iz Podgorice, (revident), uputio 04.11.2024. godine, zahtjev za izdavanje saglasnosti na Glavni projekat rekonstrukcije Hajdar-pašine džamije pe se shodno tome Konzervatorski projekat odnosi na konzervatorske mjere za koje je neophodna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola. Dalje se navodi da ovakvo obrazloženje nije jasno i u potpunosti je konfuzno, jer Uprava za zaštitu kulturnih dobara navodi da je nesporno utvrdila iz činjeničnog stanja stvarnu i pravnu nemogućnost izvršenja Rješenja kojim je data saglasnost na Konzervatorski projekat, a to obrazlaže činjenicom da je podnijet još jedan zahtjev za saglasnost koji se odnosi na Glavni projekat rekonstrukcije. Kako se potom navodi

na osnovu takvog obrazloženja u ispitnom postupku nisu utvrđeni konkretni razlozi pravne i stvarne nemogućnosti izvršenja Rješenja kojim je data saglasnost na Konzervatorski projekat, i da se nesporno može zaključiti da bi poništavanje tog Rješenja bilo nezakonito zbog pogrešne primjene materijalnog prava iz člana 139 stav 1 tačka 3 Zakona o upravnom postupku. Takođe se navodi da je Konzervatorski projekat koji je dobio saglasnost Uprave urađen na osnovu konzervatorskih uslova koje je izdala ista i da jedan od konzervatorskih uslova navodi način na koji se vrši potpuna obnova kulturnog dobra i istu ne uslovljava bilo kakvom prijavom građenja, niti građevinskom dozvolom. Nadalje, konstatuje se da je u rezultatima ispitnog postupka navedena paušalna ocjena o nedovoljnoj istraženosti lokaliteta, koja kako se navodi nema svoju argumentaciju, i da je paradoksalno da je potrebno izvršiti nova arheološka istraživanja zato što su do sada izvršena arheološka istraživanja sondažnog karaktera, kao i da je apsurdno da se zahtijevaju arheološka istraživanja jer je konzervatorskim uslovima naloženo istraživanje arhitektonskih ostataka na terenu. Nadalje, navodi se da je neshvatljivo da Uprava traži nešto što nije dio konzervatorskih uslova, odnosno da traži arheološka istraživanja jer su ista prethodno već izvršena.

Uprava je putem elektronske pošte primila i izjašnjenje na rezultate ispitnog postupka, privrednog društva Studio prostor iz Podgorice, u kojem se u bitnom navodi da prvostepeni organ nije pravilno cijenio ovu upravnu stvar jer je očigledno da se rezultati ispitnog postupka ne odnose na upravni akt za koji prvostepeni organ zaključuje da ga je neophodno poništiti u cjelosti, odnosno Rješenje kojim je data saglasnost na Konzervatorski projekat. Dalje se navodi da prvostepeni organ nije naveo niti jedan razlog iz kojeg se može zaključiti da je za konzervatorske mjere iz Konzervatorskog projekta potrebno pribaviti građevinsku dozvolu ili prijaviti gradnju, već je kao razlog naveo zahtjev za saglasnost revidenta. Takđe, navodi se da je jedan od zaključaka ispitnog postupka bez ikakve argumentacije, da lokalitet nije dovoljno istražen i da je potrebno obaviti dodatna arheološka istraživanja. Ovakav zaključak, kako se dalje navodi, nije argumentovan bilo kakvim stručnim mišljenjem ili nalazom, i nasuprot njemu stoji Rješenje kojim je data saglasnost na Konzervatorski projekat.

Nakon uvida u dostavljena izjašnjenja na rezultate ispitnog postupka, ova Uprava ponavlja da je privredno društvo koje vrši reviziju tehničke dokumentacije (revident) "DIAGRAM" d.o.o. iz Podgorice, uputilo zahtjev ovom organu, za izdavanje saglasnosti na Glavni projekat rekonstrukcije Hajdar pašine džamije, na kat. parceli 269/1 KO Radulići, Opštini Bijelo Polje, pa se, shodno tome, *Konzervatorski projekat sanacije, restauracije i rekonstrukcije Hajdar pašine džamije u Radulićima u Opštini Bijelo Polje*, izrađen 2022. godine, od strane d.o.o. Studio prostor – Podgorica, odnosi na konzervatorske mjere za čije sprovođenje su neophodni i radovi za koje je potrebna prijava građenja, odnosno građevinska dozvola, i s tim u vezi je neophodno da se primjenjuju i propisi o planiranju prostora i izgradnji objekata.

Dakle, podnošenjem predmetnog zahtjeva od strane revidenta, a i uvidom u Konzervatorski projekat zaključuje se da radovi koji su predviđeni istim podliježu i propisima o planiranju prostora i izgradnji objekata, i time su ispunjeni uslovi za obavezan poništaj rješenja shodno odredbi čl. 139 stav 1 tačka 3 Zakona o upravnom postupku, budući da njegovo izvršenje nije pravno i stvarno moguće. Naime, za sprovođenje konzervatorskih mjera na predmetnom kulturnom dobru potrebna je i prijava građenja, odnosno građevinska dozvola, i s tim u vezi ne može se pristupiti realizaciji planiranih radova, odnosno predmetno rješenje ne može biti izvršeno u smislu svoje pravne svrhe.

U izjašnjenju na rezultate ispitnog postupka privrednog društva Studio prostor d.o.o. iz Podgorice, koje je projektant Konzervatorskog projekta, se navodi da: „Konzervatorski projekat se ne razlikuje u bitnom od Glavnog projekta“. Shodno tome, a imajući u vidu da je takav Glavni projekat, uz punu primjenu propisa o izgradnji objekata, dostavljen ovoj Upravi od strane revidenta dovoljno govori o tome da je za sprovođenje radova predviđenih

Konzervatorskim projektom, na koji je data saglasnost, neophodna primjena i propisa o izgradnji objekata, odnosno u konačnom prijava građenja, odnosno građevinska dozvola. U suprotnom, ukoliko Konzervatorski projekat, pa time i Glavni projekat, kako se navodi u izjašnjenju privrednog društva Studio prostor d.o.o. iz Podgorice, „ne predviđa bilo kakvu nadogradnju već se radi o tipičnoj, po konzervatorskoj terminologiji, rekonstrukciji objekta“, postavlja se pitanje koji su razlozi za izradu Glavnog projekta i primjenu propisa o izgradnji objekata pa time i djelovanje revidenta u skladu sa tim propisima, odnosno postavlja se pitanje zašto se radovi koje predviđa Konzervatorski projekat nijesu sproveli, s obzirom da je pribavljena saglasnost Uprave za zaštitu kulturnih dobara. Odgovor na navedena pitanja je jasan, radovi predviđeni Konzervatorskim projektom podliježu i propisima o planiranju prostora i izgradnji objekata, i time su ispunjeni uslovi za obavezan poništaj rješenja kojim je data saglasnost na isti, shodno odredbi čl. 139 stav 1 tačka 3 Zakona o upravnom postupku, budući da njegovo izvršenje nije pravno i stvarno moguće.

Po pitanju navoda da je zaključak da lokalitet nije dovoljno istražen i da je potrebno obaviti dodatna arheološka istraživanja neargumentovan, da je u pitanju paušalna ocjena o nedovoljnoj istraženosti lokaliteta, i da je paradoksalno da je potrebno izvršiti nova arheološka istraživanja zato što su do sada izvršena arheološka istraživanja sondažnog karaktera, kao i da je apsurdno da se zahtijevaju arheološka istraživanja jer je konzervatorskim uslovima naloženo istraživanje arhitektonskih ostataka na terenu, zaključuje se sljedeće:

Arheološkim istraživanjima upravo se sprovodi istraživanje arhitektonskih ostataka, nadzemnih i podzemnih, u cilju utvrđivanja geneze, odnosno hronologije razvoja određenog lokaliteta/objekta, kroz identifikaciju graditeljskih faza u okviru jedne cjeline.

Na osnovu zahtjeva Mešihata islamske zajednice u Republici Crnoj Gori, br.122/01 od 16.07. 2008. godine, Polimski muzej u Beranama formirao je stručnu ekipu i sproveo je arheološko raščišćavanje šuta i djelimično sondiranje arhitektonskih ostataka Hajdar-pašine džamije u selu Raduliće kod Bijelog Polja. Dozvolu za istraživanja, u skladu sa Zakonom o zaštiti spomenika kulture („Sl.list RCG“br.47/91), izdao je Republički zavod za zaštitu spomenika kulture na Cetinju, Rješenjem broj: 02-1586 od 28.08.2008. godine.

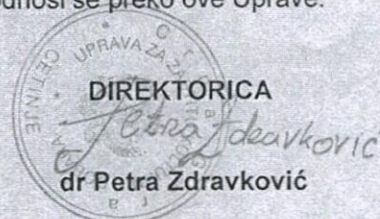
Arheološka istraživanja su podrazumijevala uklanjanje građevinskog šuta sa spoljašnje strane objekta, do prvobitnog nivoa terena i pražnjenje unutrašnjosti do nivoa poda. Prilikom uklanjanja šuta sa spoljašnje strane nađeni su djelovi nekadašnjih kamenih doprozornika koji su ukrašavali prozore i nosili gvozdenu zaštitnu rešetku. U šutu je, pored polomljenog krovnog pokrivača rađenog od kanalice, nađeno i mnoštvo kovanih klinova nekadašnje krovne konstrukcije. Na sjevernom uglu, duž sjeveroistočnog zida, **otvorena je jedna ispitna sonda** radi otkrivanja temelja i sagledavanja stratigrafije terena na kojem je podignuta džamija. Sjeverno od džamije **sistematski su istraženi i ostaci turbeta** dužine 6,60 i širine 6,50 metara.

Dakle, arheološka istraživanja ostataka Hajdar pašine džamije bile su dominantno sondažnog karaktera. U okviru samog objekta džamije otvorena je jedna sonda, dok preostali dio unutrašnjosti, kao i spoljnog dijela uz zidove objekta, nije sistematski istražen.

S tim u vezi, na osnovu dosadašnjih rezultata istraživanja, ne može se sa sigurnošću tvrditi da su u okviru kulturnog dobra identifikovane sve hronološke faze. U cilju pribavljanja svih relevantnih informacija o ovom kulturnom dobru, njegovom istorijatu, fazama izgranje i sl., neophodno je sprovesti sveobuhvatna sistematska arheološka istraživanja, čiji će rezultati biti dio konzervatorskog projekta i kao što je konzervatorskim uslovima navedeno polazna osnova za odabir konzervatorskih mjera.

Imajući u vidu sve navedeno, Uprava za zaštitu kulturnih dobara ostaje pri svemu konstatovanom na osnovu rezultata ispitnog postupka, čime je odlučeno kao u dispozitivu.

UPUTSTVO O PRAVNOJ ZAŠTITI: Protiv ovog rješenja ima se pravo žalbe Ministarstvu kulture i medija, u roku od 15 dana od dana prijema istog, a podnosi se preko ove Uprave.

Dostaviti:

- Islamska zajednica u Crnoj Gori – Mešihat islamske zajednice-Medžlis Islamske zajednice Bijelo Polje;
- d.o.o. Studio prostor - Podgorica;
- u spise predmeta.